

**Контрольний
письмовий твір-опис
місцевості
(вулиці, міста) на основі
особистих
спостережень і вражень
в художньому стилі**

ТВІР-ОПИС МІСЦЕВОСТІ НА ОСНОВІ ВЛАСНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ

Твір-опис місцевості може бути складений у художньому або науковому стилі.

У **художніх** текстах опис місцевості поєднується з описом природи, часто — з розповіддю (хто потрапив у місцевість і чому) та роздумами (про що думає персонаж, оглядаючи місцевість). Своє ставлення до опису місцевості автор може висловлювати прямо (Боже! Яка краса навколо!) або за допомогою художніх засобів (Зовсім недавно на нашій вулиці почали рости будинки, як гриби після дощу.).

Науковий опис місцевості лаконічний, стислий. Найголовніше в ньому — відтворити предмети та їх найхарактерніші ознаки. Наукові описи місцевості зустрічаються під час описування ландшафтів, при з'ясуванні положення окремих об'єктів місцевості.

Твір-опис місцевості – це зв'язний текст, який дає словесне зображення основних ознак міста, села, вулиці, подвір'я, площі.

Щоб описати місцевість, потрібно вказати:

- де вона розташована;
- історичні відомості, пов'язані з нею;
- предмети (об'єкти), які є в цій місцевості.

Отже, складовими опису місцевості є опис місця й описи окремих предметів, які на цьому місці розташовані.

Опис місцевості складається за такою схемою:

ДЕ? – ЩО? – і ЯКЕ це ЩО?

Творче спостереження з елементами аналізу

Прочитайте текст і виконайте завдання до нього.

- 1. Визначте тему й основну думку.**
- 2. З'ясуйте тип і стиль мовлення.**
- 3. Назвіть слова, які використовує автор для опису місцевості (зокрема вулиці).**
- 4. Які з речень вказують на позицію спостерігача?
Яку роль вони відіграють у тексті?**

Вулиця мого дитинства

Для кожної людини назавжди залишаються в пам'яті ті місця, де вона народилась і провела своє дитинство. І як далеко не закидала б нас доля, але кожного манить до себе рідна домівка, рідна вулиця. Після довгої розлуки все видається милішим і дорожчим нашому серцю. Отак буває і зі мною, коли повертаюсь додому після літніх канікул, коли знову крокую своєю вулицею, на якій живу разом з батьками.

Вона нічим особливим не відрізняється від інших вулиць . Тут розташоване невелике підприємство, де можна придбати або полагодити автомобіль..

Паралельно нашій вулиці проходить залізнична колія, а за нею красується ліс. Коли стати на краю лісу, видно мою вулицю: біленький будинок під червоною черепицею потонає у буйній зелені саду.

Я люблю свою вулицю у будь-яку пору року. Люблю її затишне подвір'я, привітні віконця квартир, високі дерева, квітники і доріжки на подвір'ї. Але вулиця без людей, як ліс без птахів. На моїй вулиці всі люди привітні і лагідні. Хоча я й не знаю їх усіх по іменах.

Найбільше люблю свою вулицю вечорами, коли притомлені люди сидять на лавках біля під'їздів, гомонять через один з одним, а дітлахи виходять погаласувати. Лише тоді відчуваєш, що навколо тебе — усі рідні, хороші люди з нашої вулиці.

«Моя вулиця»

У кожної людини є найпам'ятніші, найдорожчі місця в житті. Для мене — це моя рідна домівка, мій дім, моя вулиця. Коли я була зовсім маленькою, мої батьки одержали квартиру в новому районі на вулиці Дружби Народів. Я вважаю, що ця назва символічна, адже саме дружба між людьми є запорукою найкращих почуттів: дружба перетікає в любов, без дружки немає вірності, з дружки починається людяність. Дванадцять років тому на місці кукурудзяного поля і колгоспних ферм «виріс» молодий житловий масив. Білі багатоповерхівки височіли над землею, ніби торкаючись хмар рогачами телеантен, і самі нагадували хмари. Я і мої ровесники зростали разом із цим районом, тут нам усе близьке і знайоме. Наша вулиця пряма і широка. Улітку тут багато зелені, адже на один бік припала лісосмуга, перетворена на затишну алею. З іншого, сонячного боку, — завжди багато квітів, проте і дерева за дванадцять років вже встигли підрости. Край вулиці виходить у поле. Із вікон верхніх поверхів відкривається чудовий краєвид — неосяжні зелені поля, які на початку літа золотяться соняшниковим сяйвом. Інший край вулиці впирається у широку автомобільну магістраль, за якою починаються приватні забудови. Хоча одноповерхові будиночки і претендують на оригінальність архітектури, я люблю багатоповерхівки. Особливо приємно дивитися на дев'ятиповерхівки з візерунками біля дахів — це будинки поліпшеного планування. Вони виділяються своєю оригінальністю. Вулиця дуже довга, а з обох її країв розташувалися «Універсами». Їх спроектовано майже однаково, тому вулиця набуває своєрідного обрамлення. Для обслуговування жителів на території нашого мікрорайону заплановано необхідні громадські та державні заклади. Більшою мірою вони розташовуються на перших поверхах багатоповерхових будинків, за винятком хіба що магазинів і кафе. Кафе «Лотта» стало улюбленим місцем відпочинку молоді. А між будинками у затишних дворах розташувалися дитячі садочки та школи. В оточенні житлових будинків моя школа. Ця триповерхова споруда побудована так, що багато її вікон виходять у внутрішній дворик із клумбою посередині, на якій росте велика ялина. Перед центральним входом полум'яніють на клумбах квіти, а березова алея, яка веде до школи, створює затишок, підносить настрій. Я люблю свою вулицю будь-якої кори, але особливо восени. Це час, коли все залите золотом, яке перемежується з

План опису вулиці

- *Оцінка й загальне враження від місцевості.*
- *У якому місті (селі) знаходиться вулиця?*
- *Яка її назва? Чому її так названо?*
- *Опис місцевості.*
 - а) Яка довжина вулиці? Вона широка чи вузька?*
 - б) Який транспорт рухається вулицею?*
 - в) Які будівлі тут розташовано? Яке вони мають призначення й вигляд?*
 - г) Що прикрашає вулицю?*
- *За що ви любите вулицю?*
- *Що б ви хотіли змінити на цій вулиці?*

Орієнтовний план опису міста

- *У якому регіоні знаходиться місто?*
- *Оцінка й загальне враження від місцевості.*
- *Історія назви та самого міста.*
- *Опис місцевості:*
 1. *Розміри міста.*
 2. *Будинки, магазини, підприємства, установи.*
 3. *Власний будинок.*
 4. *Пам'ятки історії та культури.*
 5. *Місця відпочинку.*
 6. *Тротуари та проїжджа частина.*
 7. *Озеленення.*
 8. *Як змінилося місто останнім часом.*
 9. *Місто вдень і ввечері (у різні пори року).*
- *За що ви любите місто?*
- *Що б ви хотіли змінити у своєму місті?*

ПАМ'ЯТКА

Як працювати над твором-описом місцевості в художньому стилі.

1. Вдало дібрати фактичний матеріал (виділіть об'єкти, що складають основу опису місцевості) і підготувати план майбутнього твору.
2. Дібрати яскравий заголовок, що виражав би основну думку висловлювання.
3. Дотримуватися вимог художнього стилю (доречно використовувати художні засоби – епітети, метафори, порівняння – задля увиразнення мовлення).
4. Використовувати слова і словосполучення на позначення місця розташування об'єктів опису місцевості.
5. Передати власне ставлення до місцевості, що описується (захоплення, замилювання, здивування тощо).

Завдання

Написати твір-опис місцевості на основі особистих спостережень і вражень в художньому стилі на тему:

«Вулиця, де я живу»

«Місто, де я живу»

Обсяг тексту 2 - 2,5 сторінки

**Виконувати на подвійному аркуші із зазначенням
прізвища та ім'я виконавця**

Виконати завдання до 17.04

